

УДК 304.2

ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ**Патлайчук О. В.***кандидат філософських наук,**доцент кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін**Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова**м. Миколаїв, Україна**oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua*

Анотація. Проаналізований вплив систем штучного інтелекту на освітній процес, розглянуті можливості використання чат-ботів з генеративним штучним інтелектом у навчальному процесі та потенційні умови для зловживання ним.

Ключові слова: штучний інтелект; чат-боти; потенційні можливості; навчальний процес; освіта.

Незважаючи на те, що використання чат-ботів з генеративним штучним інтелектом (ChatGPT та ін.) в навчальному процесі пов'язане з кількома ризиками, зокрема плагіатом, шкідливим і упередженим вмістом, недостовірністю створеного штучним інтелектом контенту та невиправданою на даний момент надмірною довірою до цих інструментів, дослідники вважають, що найкращою позицією щодо них є не заборона на їх використання, а регульоване включення в освітній процес.

Як один із найдосконаліших інструментів для створення текстів на сьогоднішній день, чат-боти з генеративним штучним інтелектом можуть написати майже все, що попросить їх викладач або студент. Для викладачів чат-боти можуть робити наступне [1]:

1. Допомога у проведенні занять, включаючи написання програм курсу, планів занять, правил і політики в аудиторії, інструкцій для навчальної діяльності, підказок для обговорення, сценаріїв презентацій і порад щодо управління аудиторією.

2. Підтримка оцінювання знань студентів, наприклад, в написанні звітів про успішність студентів, складанні тестів, а також рубрик для виставлення оцінок. Чат-боти також можуть забезпечити автоматичне оцінювання та зворотний зв'язок зі студентами [2].

3. Допомога в підготовці навчальних матеріалів для студентів, зокрема в написанні навчальних посібників, текстових завдань, текстів для самостійної роботи студентів, методичних вказівок для проведення лабораторних робіт або для курсового чи дипломного проектування та подібних матеріалів.

4. Допомога у розробці пропозицій щодо покращення навчального процесу, наприклад, письмових порад щодо створення більш інклюзивних і доступних навчальних заходів, порад щодо урізноманітнення джерел для самостійної роботи, стратегій використання цифрових інструментів і програм для покращення викладання та навчання, прикладів того, як подавати навчальний матеріал студентам різного віку та ін.

5. Підтримання спілкування зі студентами, включаючи написання текстових повідомлень, електронних листів та надання інформаційних повідомлень для веб-сайту або для сторінок в соціальних мережах.

Для студентів чат-боти з генеративним штучним інтелектом також можуть запропонувати дещо корисне, наприклад:

1. Персоналізована підтримка навчання, включаючи надання індивідуальних порад з будь-якого предмету, інформаційна підтримка дослідження, вказівки щодо виконання завдань, пояснення складних тем більш доступною мовою, примітки до введеного тексту, резюме та схеми тексту, підказки для авторського блоку, текст для полегшення написання (наприклад, початок речень, переходи), комп'ютерний код, переклади тексту кількома мовами, вказівки щодо вирішення проблем тощо. Чат-боти можуть навіть служити «агентом для навчання» [3], який заохочує студентів до навчання, навчаючи через текстову розмову.

2. Підтримка творчого мислення, наприклад, написання сценаріїв для мультимодальних проєктів (наприклад, подкастів або відео); перелік місцевих, національних або глобальних проблем, які необхідно вирішити в рамках проєкту; надання пропозицій щодо того, як написати чи перефразувати речення, щоб зробити його більш творчим; пропонувати ідеї для винаходів (наприклад, «Розробити винахід, щоб вирішити проблему дефіциту води в усьому світі»); а також надання підтримки в мозковому штурмі та формуванні ідей при написанні та редагуванні текстів.

3. Допомога в підготовці до оцінювання, як-от практичні запитання для написання тестів, щоб допомогти підготуватися до майбутнього оцінювання, надання студентам рубрик для оцінювання власної роботи та надання відгуків про текстові роботи та проєкти.

4. Допомога при розумінні або написанні текстів, включаючи допомогу у вдосконаленні навичок розуміння прочитаного, підтримку стилістичних особливостей, мовних навичок і дослідницьких навичок студентів. Чат-боти також можуть допомогти учням на кожному із семи етапів процесу написання тексту: (а) вибір теми, (б) мозковий штурм, (в) планування, (г) написання, (д) отримання відгуків, (є) перегляд та (є) коректура [4].

На жаль, унікальні можливості чат-ботів з генеративним штучним інтелектом створюють різноманітні **потенційні умови для зловживання** ними (ghostwriting, плагіат, створення дезінформації, написання шкідливої чи упередженої інформації та ін.). Про це теж слід пам'ятати при їх використанні в освітньому процесі.

Як просунуті інструменти, що використовують велику мовну модель для створення людського тексту, чат-боти з генеративним штучним інтелектом можуть генерувати текст, який у багатьох випадках неможливо відрізнити від людського. Студенти швидко це зрозуміли. Під час опитування понад 4000 студентів Стенфордського університету 5 % респондентів повідомили, що надсилають матеріали безпосередньо з ChatGPT для виконання завдань без додаткового редагування. В іншому опитуванні, в якому взяли участь понад 1000 студентів старше 18 років (необхідний вік для використання ChatGPT), майже половина студентів повідомили, що використовують ChatGPT для виконання домашніх тестів, а 53 % повідомили, що використовують ChatGPT для написання есе та рефератів [5].

Педагоги вже ловили учнів, які використовували чат-боти типу ChatGPT для обману на іспитах і завданнях, що призвело до того, що кілька шкільних округів по всій США, наприклад державні школи Нью-Йорка, заборонили цю технологію на шкільних пристроях та інфраструктурі [6].

Проте студенти були не єдиними, кого спіймали за використанням чат-ботів з генеративним штучним інтелектом, щоб виконувати свою роботу за них. CNET, популярний

технологічний сайт, опублікував 77 статей, створених штучним інтелектом, не повідомляючи читачів, що ці статті були написані саме штучним інтелектом. Було виявлено, що в багатьох із цих статей є помилки, а CNET опублікував виправлення в 41-й з них [7].

Також почалися дебати щодо того, чи можуть науковці додавати чат-боти типу ChatGPT як співавторів до журнальних статей, в яких чат-бот створює текст як частину рукопису. Springer Nature, найбільший у світі академічний видавець, оприлюднив заяву, в якій зазначено, що ChatGPT не можна вважати автором, оскільки «будь-яке присвоєння авторства тягне за собою відповідальність за роботу, а інструменти штучного інтелекту не можуть нести таку відповідальність». Зрештою, багато користувачів – від студентів до журналістів – на жаль, вже знайшли способи зловживати цим інструментом, представляючи результати чат-ботів з генеративним штучним інтелектом як щось, написане ними самими.

Як висновок, слід зазначити те, що педагоги повинні активно навчати себе та своїх студентів тому, як використовувати подібні чат-боти етично. Вони також повинні розуміти обмеження використання інструментів штучного інтелекту та те, що, хоча кожна технологія створює певні можливості, вона також містить свої власні небезпеки та ризики.

Література

- [1]. Trust T., Whalen J., Mouza C. Editorial: ChatGPT: Challenges, opportunities, and implications for teacher education. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*. 2023. Vol. 23 (1). P. 1–23.
- [2]. Zhai X. ChatGPT for next generation science learning. *SSRN Electronic Journal*. 2023. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4331313>.
- [3]. Tate T., Doroudi S., Ritchie D., Xu Y., Uci M. Educational research and AI-generated writing: Confronting the coming tsunami. *EdArXiv*. 2023. URL: <https://doi.org/10.35542/osf.io/4mec3>.
- [4]. Anders B., Sahakyan S. Chat GPT and AI presentation and Q&A [Powerpoint slides]. American University of Armenia Center for Teaching and Learning. 2023. URL: <https://ctl.aua.am/view/uploads/entry/26>.
- [5]. Cu M., Hochman S. Scores of Stanford students used ChatGPT on final exams. *The Stanford Daily*. 2023. URL: <https://stanforddaily.com/2023/01/22/scores-of-stanford-students-used-chatgpt-on-final-exams-survey-suggests>.
- [6]. Goulding G. Students at cape coral high school accused of using artificial intelligence to cheat on essay. *NBC2 News*. 2023. URL: <https://nbc-2.com/news/local/2023/02/15/students-at-cape-coral-high-school-accused-of-using-artificial-intelligence-to-cheat-on-essay/amp>.
- [7]. Sato M., Roth E. CNET found errors in more than half of its AI-written stories. *The Verge*. 2023. URL: <https://www.theverge.com/2023/1/25/23571082/cnet-ai-written-stories-errors-corrections-red-venture>.

POTENTIAL POSSIBILITIES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEMS IN THE EDUCATIONAL PROCESS

Patlaichuk O. V.

Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolayiv, Ukraine.

Abstract. The influence of artificial intelligence systems on the educational process is analyzed. The potential possibilities of using the chatbots in the educational process and the potential conditions for its abuse are considered.

Keywords: artificial intelligence; chatbots; potential opportunities; learning process; education.

УДК 304.2

ЧИ Є ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЗАГРОЗОЮ ДЛЯ ЛЮДСТВА?

Патлайчук О. В.

кандидат філософських наук,

доцент кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

Анотація. Проаналізовані екзистенційні ризики розвитку штучного інтелекту для людства. Деталізовані технічні, соціальні та етичні ризики від його впровадження на життєдіяльність людей. Сформульовані ефективні механізми регулювання, які дозволять використовувати штучний інтелект на благо людства, мінімізуючи потенційні загрози.

Ключові слова: штучний інтелект; технічні ризики; соціальні ризики; етичні ризики; механізми регулювання.

Штучний інтелект (ШІ) вже зараз змінює наше життя. Він використовується в медицині для діагностики захворювань, в автомобілебудуванні для створення самокерованих автомобілів, у фінансах для аналізу ринків та багато іншого. У майбутньому ШІ зможе вирішити багато глобальних проблем, включаючи зміну клімату та подолання голоду.

Стрімкий розвиток штучного інтелекту в останні десятиліття відкриває перед людством неймовірні можливості. ШІ проникає у всі сфери нашого життя, підвищуючи його ефективність та відкриваючи нові горизонти. Однак, разом з цим виникає й низка серйозних питань: а чи не стане штучний інтелект загрозою для існування людей?

Ця проблема активно обговорювалася протягом 20 ст. та після запуску у листопаді 2022 року компанією OpenAI чат-бота з генеративним штучним інтелектом ChatGPT знову вийшла на пік актуальності.

Так, наприклад, у 2023 році австралійський депутат Джуліан Хілл повідомив національному парламенту, що зростання ШІ може спричинити «масове знищення». Під час своєї промови, він попередив, що це може призвести до обману, втрати роботи, дискримінації, дезінформації та неконтрольованих військових застосувань [1].

Ілон Маск написав: «ChatGPT – це страшно добре. Ми недалеко від небезпечно сильного ШІ» [2]. У 2022 році він призупинив доступ OpenAI до бази даних Twitter, очікуючи кращого